

**Konventa Evropiane për ndihmë të ndërsjellë në çështjet penale
(ETS No. 030)**

1 Raport shpjegues

Ky tekst është një variant i rishikuar i një raporti shpjegues konfidencial të Konventës Evropiane për Ndihmë të Ndërsjellë në Çështjet Penale, e cila u hap për nënshkrim për shtetet anëtare të Këshillit të Evropës në prill të vitit 1959.

Ngjarjet dhe zhvillimet e ndodhura pas asaj dite dhe që kanë ndikim mbi përmbajtjet e raportit janë dhënë në shënimet në fund të faqes. Për më tepër, raporti origjinal është ndryshuar pak duke ruajtur anonimin e opinioneve qeveritare ose individuale të shprehura gjatë përgatitjes së Konventës.

Shpresohet që ky tekst të lehtësojë të kuptuarin e vëzhgimeve bazë që çuan në tekstin përfundimtar të Konventës, i cili hyri në fuqi më 12 qershor 1960.

2 Hyrje

Në vitin 1953 Këshilli i Ministrave të Këshillit të Evropës e udhëzoi Sekretarin e Përgjithshëm të Këshillit të Evropës të mbledhë një Komision Ekspertësh Qeveritarë të shqyrtojnë mundësinë e përcaktimit të parimeve të caktuara të ekstradimit që do të mishërohen në Konventën Evropiane për Ekstradimin.

Këshilli i Ekspertëve përmendi në raportin e tij që shoqëron projekt Konventën se ai kishte diskutuar çështjen e ndihmës së ndërsjellë në çështjet penale. Pjesa përkatëse e raportit thotë:

"Kjo çështje që lidhet me problemin e ekstradimit u trajtua gjatë diskutimeve të komisionit. Në përgjithësi komisioni ishte pro bërjes së një konvente të posaçme për ndihmën e ndërsjellë në çështjet penale. Deri tani, nuk është hartuar asnjë konventë shumëpalëshe për këtë temë. Disa delegacione deklaruan se vendet e tyre kishin përfunduar traktate dypalëshe për këtë çështje dhe se ishin përgatitur dhe konventat model.

Ekspertët ishin të mendimit se kjo ishte një çështje e një rëndësie të madhe praktike dhe se duhej të trajtohej në një konventë shumëpalëshe ndërmjet të gjitha shteteve anëtare të Këshillit të Evropës. Ata ishin të mendimit se një konventë e tillë do të ishte e pranueshme nga më shumë anëtarë të Këshillit se Konventa për Ekstradim. Komisioni i Ekspertëve i rekomandoi Këshillit të Ministrave të udhëzonte një Komision Ekspertësh të përgatiste një konventë për ndihmë të ndërsjellë në çështjet penale."

Gjatë takimit të tyre të 41 (shtator 1956), Zëvendës Ministrat vendosën me kërkesë të ekspertëve të zgjeronin kushtet e tyre, duke i udhëzuar ata të hartonin një Konventë për Ndihmë të Ndërsjellë për Çështjet Penale.

Komisioni i Ekspertëve për Ndihmën e Ndërsjellë në Çështjet Penale u takua në Këshillin e Evropës në Strasburg nga data 20 deri më 23 shkurt, 4 deri më 13 nëntor 1957 dhe nga data 16 deri më 23 prill 1958, kryesuar nga Z. De la Fontaine (Luksemburg).

Ky raport shpjegues përmban:

(a) vëzhgime të përgjithshme të punës së komisionit;

(b) komentare të Neneve të Konventës;

(c) tekstin e Konventës evropiane për Ndihmë të Ndërsjellë në Çështjet penale, e hapur për nënshkrim nga Shtetet Anëtare të Këshillit të Evropës më 20 prill 1959.

3 Vëzhgime të përgjithshme

Puna e Këshillit të Evropës për ndihmë të ndërsjellë në çështjet penale pason punën që lidhet me përgatitjen e Konventës Evropiane për Ekstradim, të nënshkruar në Paris më 13 dhjetor 1957.

Konventa e hartuar nga ekspertët merret me çështje të tilla si letër porosi për ekzaminimin e dëshmitarëve ose të ekspertëve, shërbimin e dokumenteve zyrtare dhe vendimeve gjyqësore, marrjen në pyetje të dëshmitarëve dhe të ekspertëve, ose personave në paraburgim dhe transmetimin e informacionit nga të dhënat gjyqësore.

U renditën disa parime udhëzuese për ndihmën e ndërsjellë për çështjet penale. U vendos që një ndihmë e tillë të ishte e pavarur nga ekstradimi, në kuptimin që ndihma duhet të jepet dhe në rastet e refuzimit të ekstradimit. Për shembull, u ra dakord që ndihma të jepej në raste të veprave të vogla dhe që, si rregull i përgjithshëm, vepra penale nuk është e nevojshme të jetë vepër penale në legjislacionin e të dyja vendeve. Në rast të letër porosive për kërkim dhe sekuestrim, Palët Kontraktuese përjashtohen nga këto rregulla sipas parashikimit të Nenit 5 të Konventës.

Konsiderohet e këshillueshme të përjashtohet ndihma e ndërsjellë në rastet e një natyre ushtarake nga zbatimi i konventës dhe të bëhet refuzimi i ndihmës opsionale në rast të çështjeve të një natyre politike ose fiskale.

Ndihma e ndërsjellë në ndjekjen e nënshtetasve të vendit që i kërkohet ndihmë nuk përjashtohet. Gjithsesi, u shtua një klauzolë në mënyrë që të mbrohen interesat e tyre (shih komentarin për Nenin 7, paragrafi 3). Një ekspert ishte i mendimit se, në këtë aspekt, të huajt ose personat pa nënshtetësi me vendbanim në vendin të cilit i kërkohet ndihmë duhet të marrin të njëjtin trajtim ashtu si dhe nënshtetasit e atij vendi.

Ndihma duhet të jepet dhe në rast se vepra penale është vepër që mund të ndiqet si nga organet e Palës kërkuese dhe nga organet e palës që i kërkohet ndihmë.

Duhet të theksohet se disa Shtete, duke përfshirë dhe Austrinë, Republikën Federale të Gjermanisë dhe Norvegjinë, nuk bëjnë asnjë dallim ndërmjet "letër porosive" dhe "kërkesave të tjera për ndihmë të ndërsjellë", si për shembull "shërbimin e dokumenteve ligjore", ose "komunikimin e informacionit nga dosjet gjyqësore". Për këto Shtete, të gjitha këto forma janë pjesë e një koncepti të vetëm të "ndihmës së ndërsjellë" dhe duhet të trajtohen si një e tërë. Është marrë parasysh situata e veçantë e këtyre vendeve, në veçanti në fazën e hartimit të Konventës. Kështu, për shembull, ekspertët u drejtuan të gruponin

dispozitat që lidhen me "kanalet" e transmetimit të kërkesave për ndihmë të ndërsjellë në një nen të vetëm.

Ekspertët shqyrtuan disa pika të tjera të cilat nuk ishin të rregulluara nga projekt-konventa.

Në fillim, komisioni debatoi nëse duhet të hartohet një dispozitë për të lejuar elementë të caktuar informacioni që lidhen me një çështje penale të shkëmbehen në mënyrë të drejtpërdrejtë ndërmjet "*autoriteteve policore që veprojnë në kapacitete ndihmues për organet gjyqësore.*" Pjesa më e madhe e ekspertëve ishin pro mosbërjes së një dispozite të tillë. Ata ishin të mendimit se ishte më mirë të mos detyronin praktikën ekzistuese të policisë ti nënshtrohej një strukture të ngurtë, plus që Statuti i Organizatës Ndërkombëtare të Policisë Penale (Interpoli) e ka rregulluar ndihmën e ndërsjellë ndërmjet autoriteteve të policisë. Gjithsesi, parashikohej në paragrafin 5 të Nenit 15 lidhur me kanalet e komunikimit se në të gjitha rastet kur lejohet transmetimi i drejtpërdrejtë, ai mund të kryhet nëpërmjet Interpolit.

Së dyti: u ngrit çështja nëse duhej të bëhej një dispozitë për "*organin arbitral*" për të zgjidhur mosmarrëveshjet për interpretimin ose zbatimin e Konventës.

Këshilli ishte i mendimit se arbitrazhi nuk do të kishte vend, pasi Neni 2 u bënte të mundur Palëve Kontraktuese të refuzonin ndihmën në kushtet e specifikuara në të, të cilat duhet të vlerësohen sipas praktikës së vendit që i kërkohet ndihma.

Më pas, disa ekspertë shtruan pyetjen nëse do të ishte e këshillueshme të shqyrtohej mundësia e ngritjes së një "këshilli" që do të ishte përgjegjës për krijimin e një "interpretimi të ndërsjellë" të dispozitave të konventës. Ekspertët nuk ishin në gjendje të binin dakord për këtë çështje.

Së treti: u ngrit çështja nëse *zyrtarët dhe magjistratët* e njëjës Palë do të autorizohen të angazhohen në *aktivitete të caktuara në territorin e një Pale tjetër* me pikëpamjen e ndjekjes së vazhdueshme dhe të ndalimit të një autori veprë penale të larguar. U shpjegua se aktivitete të tilla do të jenë subjekt i kushteve që autori i veprës, pas ndalimit, i dorëzohet menjëherë autoriteteve lokale.

Ekspertët ishin të mendimit se një çështje e tillë është subjekt i ujdive dypalëshe, pasi ajo prek vetëm shtetet me një kufi të përbashkët.

Konventa Evropiane për Ndihmë të Ndërsjellë u hap për nënshkrim nga shtetet anëtare të Këshillit të Evropës më 20 prill 1959, pas një vendimi të marrë nga Këshilli i Ministrave i mbledhur në nivel Zëvendës Ministrash, në takimin e tij të 71 (prill 1959).

4 Komete për nenet e Konventës

Neni 1

Paragrafi 1 zbatohet për të gjithë Konventën, dhe nëpërmjet tij palët Kontraktuese marrin përsipër në parim t'i ofrojnë njëri-tjetrit masën më të gjerë të ndihmës së ndërsjellë në procese në lidhje me veprat penale, dënimi i të cilave është pjesë e kompetencës së organeve gjyqësore të Palës kërkuese. Kështu, dispozita është bërë për vepra të vogla si dhe për vepra të tjera të rënda; për më tepër, ndihma e ndërsjellë nuk është objekt i rregullave që drejtojnë ekstradimin

(por shihni komentarin për nenin 5). Ndihma e ndërsjellë duhet të jepet dhe në rastet kur vepra është në juridiksionin e Palës së i kërkohet ndihma.

Konventa zbatohet vetëm për proceset gjyqësore, dhe jo për proceset administrative. Ndërsa përsa i përket konceptit të "autoriteteve gjyqësore" që përmenden në atë paragraf, disa ekspertë theksuan se në vendin e tyre "prokurorët publikë" konsideroheshin si organe administrative, ndërsa në disa vende të tjera ata ishin organe gjyqësore. Si rrjedhim, u miratua një dispozitë (Neni 24) në mënyrë që t'u bëhej palëve e mundur të deklaronin se cilat organe ata i konsideronin si autoritete gjyqësore brenda kuptimit të kësaj Konvente (shih komentuarin në Nenin 24).

Ky paragraf, i cili është i një karakteri të përgjithshëm, duhet të interpretohet në një kuptim të gjerë. Ai nuk mbulon vetëm ato forma të ndihmës së ndërsjellë që përmenden në mënyrë të veçantë nga Konventa, por dhe çdo lloj ndihme të ndërsjellë ligjore, duke përfshirë dhe kërkesat për ndihmë të bëra në lidhje me:

(i) proceset në lidhje me një *Ordnungswidrigkeit* sipas ligjit Gjerman; një *Ordnungswidrigkeit* është një akt, i cili, ndonëse nuk klasifikohet si vepër penale, është e dënueshme me një dënim të vënë nga një autoritet administrative; gjithsesi, personi i akuzuar ka të drejtë të ankimojë në gjykatat e zakonshme. Për ta bërë fare të qartë se ndihma e ndërsjellë mund të përdoret në fazën gjyqësore të proceseve të tilla, Komisioni i Ekspertëve futi shprehjen "në kohën e kërkesës për ndihmë" në këtë paragraf;

(ii) pretendimet e palëve të prekura për dëmtime në proceset penale;

(iii) zbatimi i faljes ose rishikimi i masës së dënimit;

(iv) proceset për kompensimin e personave që dalin të pafajshëm pas procesit gjyqësor.

Në Austri shumica e kompensimit që i paguhet personave që dalin të pafajshëm nuk është çështje e juridiksionit penal, por e gjykatave civile. Sipas legjislacionit turk, dëmshpërblimi mund të merret vetëm pas aplikimit në autoritetet administrative.

U specifikua në *paragrafin 2* se kjo Konventë nuk aplikohet për "ndalimet dhe zbatimin e vendimeve". Këto fjalë janë zëvendësuar me fjalët "zbatim të vendimeve gjyqësore" që përdoret në tekstin pararendës të ekspertëve pasi kjo shprehje nuk ishte mjaftueshmërisht e saktë; për shembull, ajo nuk mbulon urdhër arrestet dhe burgimin për huamarrje, të cilat përgjithësisht përjashtohen nga ndihma e ndërsjellë. Për më tepër, ky paragraf përjashton veprat ushtarake të cilat nuk janë vepra penale sipas së drejtës së zakonshme e fushës së zbatimit të Konventës. Traktate ose Marrëveshje të tjera mund të parashikojnë ndihmë në rastet e veprave ushtarake. Një klauzolë e tillë del dhe në Nenin 4 të Konventës Evropiane për Ekstradimin.

Neni 2

Në këtë nen parashikohen shumë përjashtime.

Nën-paragrafi (a) lidhet me veprat politike dhe fiskale. Gjithsesi, ndihma nuk do të refuzohet gjithnjë në këto raste, pasi teksti i këtij neni ia lë çështjen në dorë Shtetit që i kërkohet ndihmë.

Disa ekspertë theksuan se në raste të tilla, mund të jetë prapë në interes të një personi të akuzuar të jepet ndihmë, pasi në këtë rast ai informohet për paditë kundër tij dhe mund të përgatitet për mbrojtje. Edhe dëgjimi i dëshmitarëve mund të funksionojë në favor të të akuzuarve.

Në lidhje me veprat fiskale, u ra dakord që Pala kërkuese, në rrethana të caktuara, ta konsiderojë të dëshirueshme dhënien e ndihmës dhe në rast se një gjë e tillë nuk është në favor të të akuzuarit.

Nën-paragrafi (b) përmend raste të tjera në të cilat Shteti të cilit i kërkohet ndihmë mund ta refuzojë atë.

Fraza "interesa thelbësorë" i referohet interesave të Shtetit, jo individëve. Gjithsesi, nga ky koncept mund të mbulohen edhe interesat ekonomikë.

Gjatë hartimit është sugjeruar të shtohet në Nenin 2 një klauzolë e formuluar si më poshtë:

"Ekzekutimi i letër porosive mund të refuzohet nëse një ekzekutim i tillë nuk bie në kompetencën e autoriteteve gjyqësore të Shtetit që i kërkohet ndihmë."

Ky propozim u mor nga Neni 11 (3) i Konventës për Procedurë Civile, i nënshkruar në Hagë më 11 mars 1954. Ai nuk u miratua nga ekspertët për shkak të karakterit të tij kufizues.

Një tjetër propozim do të kishte çuar në futjen e një dispozite për shkak se ndihma mund të refuzohej nëse Pala të cilës i kërkohet ndihmë ka arsye të mjaftueshme për të besuar se procedura kundër personit në fjalë ka filluar për arsye të ndjekjes ose të dënimit të tij për shkak të racës, fesë, kombësisë ose opinionëve politike. Një dispozitë e ngjashme jepet në Nenin 3 (2) të Konventës Evropiane për Ekstradimin.

Ky sugjerim nuk u pranua nga Këshilli, i cili e konsideroi këtë klauzolë si të panevojshme në rastin e ndihmës së ndërsjellë sipas rregullimeve të Këshillit të Evropës.

Në lidhje me Nenin 8 dhe 9 të Konventës Evropiane për Ekstradimin, u propozua të parashikohej një klauzolë opsionale me anë të së cilës Pala të cilës i kërkohet ndihmë ruan të drejtën e refuzimit të ndihmës:

(a) nëse personi i akuzuar është nën procedim nga organet e Palës së cilës i kërkohet ndihma ose nga organet gjyqësore të një Shteti të tretë për veprën ose veprat që kanë çuar në procese në vendin kërkues, ose

(b) nëse personi i akuzuar është dënuar përfundimisht ose ka dalë i pafajshëm nga organet gjyqësore të Palës së cilës i kërkohet ndihmë ose nga organet e një Shteti të tretë në lidhje me veprën ose veprat të cilat kanë çuar në procese në vendin kërkues ose në rast se organet e lart-përmendura nuk kanë vendosur as të kryejnë e as të përfundojnë proceset në lidhje me të njëjtën vepër ose vepra.

Propozimi nuk u miratua. U konsiderua se futja e kësaj klauzole do të kishte ulur qëllimin e Konventës. Për më tepër, në raste të caktuara, një klauzolë e tillë mund të çënojë jo vetëm interesat e Palës kërkuese – e cila ende duhet të marrë një vendim për çështjen penale në fjalë megjithëse nuk ka marrë ndihmën e kërkuar, por dhe interesat e Palës së cilës i kërkohet informacion që lidhet me personin e akuzuar nga Pala kërkuese, Palë e cila më pas do të aplikonte për reciprocitetin. Pra, ky propozim nuk u miratua; por u pranua se qeveritë mund të gëzojnë të drejtën e rezervës për këtë efekt.

Neni 3

Ky nen lidhet me ekzekutimin e letër porosive.

Paragrafi 1 parashikon qëllimet për të cilat mund të dërgohen letër porositë. Në këtë Nen me "letër porosi" nënkuptohen masat që jepet nga një autoritet gjyqësor i një shteti për një organ gjyqësor të huaj për të kryer në vend të tij një ose më shumë veprime specifike.

Shprehja "prova të mbledhura" i referohet, *inter alia*, dëgjimit të dëshmitarëve, ekspertëve ose personave të akuzuar, transportit të përfshirë si dhe kërkimit dhe sekuestrimit. Fjalët "çështje penale" i referohen çdo procesi brenda kuptimit të Nenit 1 (1).

Del nga teksti se letër porositë duhet të ekzekutohen në mënyrën e parashikuar në ligjet e Palës së cilës i kërkohet ndihmë. Nuk parashikohet asnjë kusht për thelbin, dhe rregulli i fajësisë në të dyja vendet, gjë që është një ndër parimet udhëzuese të Konventës Evropiane për Ekstradimin, nuk është ruajtur në Konventën në fjalë, pasi ndihma e ndërsjellë nuk ka ekzaktësisht të njëjtat efekte si ekstradimi. Gjithsesi, në Nenin 5 (1) jepet një dispozitë për përjashtim në rast kërkimi dhe konfiskimi.

Në lidhje me Republikën Federale të Gjermanisë, termi "Organe Gjyqësore të Palës Kërkuese" u drejtohet dhe autoriteteve gjyqësore të *Länder-it*.

Sipas *paragrafit 2*, ekspertët dhe dëshmitarët mund të japin prova nën hetim vetëm në rast se ligji i Palës së cilës i kërkohet ndihmë nuk e ndalon një gjë të tillë. Sipas kësaj dispozite, Pala të cilës i kërkohet ndihma, mund të dëgjojë provat që jepen nën betim, dhe, si rregull i përgjithshëm, nuk ka dispozitë në praktikën gjyqësore për bërjen e betimit, me kusht që ai nuk është në kundërshtim me legjislacionin e saj. U ra dakord gjithashtu se betimi administrohet në përputhje me rregullat e Palës që i kërkohet ndihma.

Paragrafi 3 nuk kërkon koment të posaçëm.

Neni 4

Ky nen lidhet me ekzekutimin e letër porosive.

Subjekti i kësaj klauzole është që t'u bëhet e mundur autoriteteve të Palës kërkuese ose të personave të interesuar, nëse kërkohet shprehimisht kështu prej tyre, të jenë të pranishëm në ekzekutimin e letër porosive nëse Pala të cilës i kërkohet ndihmë bie dakord për këtë gjë. Kuptohet se pëlqimi mund të jepet vetëm nëse ligji i Palës së cilës i kërkohet ndihmë nuk e ndalon një gjë të tillë.

U ra dakord gjithashtu se kur kjo "kërkesë e menjëhershme" nuk përfshihet në letër porosi, ajo duhet të transmetohet në kanalet e parashikuara për letra të tilla.

Eksperti italian tha gjatë analizimit të konventës se sipas legjislacionit italian, personat e interesuar nuk mund të jenë të pranishëm në ekzekutimin e letër porosive pasi kërkesat gjyqësore janë sekrete. Mund të lejohen të marrin pjesë vetëm organet e huaja.

Neni 5

Ky nen parashikon kushtet që drejtojnë ekzekutimin e letër porosive për kërkimin ose sekuestrimin.

Sipas Nenit 1 dhe 3, ndihma e ndërsjellë nuk është objekt i rregullave të ekstradimit ose rregullave të fajësisë në të dyja vendet; por *paragrafi 1* i Nenit 5 u bën të mundur Palëve në fjalë të kërkojnë zbatimin e një ose të dyja këtyre rregullave në rast të kërkimit ose sekuestrimit. Sipas nënparagrafit (c), për më tepër, një Palë mund të deklarojë që ajo do të autorizojë vetëm ekzekutimin e një letër porosie për kërkim dhe sekuestrim nëse një ekzekutim i tillë është në përputhje me legjislacionin e tij.

Paragrafi 2 e bën të mundur përdorimin e reciprocitetit në lidhje me çdo Palë që ka përdorur dispozitat opsionale të paragrafit pararendës.

Neni 6

Ky nen merret me trajtimin e pronës së Palës kërkuese në ekzekutimin e letër porosive.

Paragrafi 1 bazohet në paragrafin 3 të Nenit 20 të Konventës Evropiane për Ekstradimin.

Prona të cilës i referohet *paragrafi 2* do të thotë (a) pronë e sekuestruar në përputhje me letër porosi, (b) pronë e sekuestruar në një rast të mëparshëm në lidhje me proceset dhe që i është dorëzuar Palës kërkuese, (c) pronë e dorëzuar pa sekuestrim të mëparshëm. Fjala "pronë" i referohet "provave" të përmendura në Nenin 3, paragrafi 1.

U ra dakord që në përputhje me këtë tekst, Pala kërkuese mund të mos zotërojë prona të tilla dhe në rast se sipas legjislacionit të saj ajo detyrohet të vendosë për çështjen e pronësisë së saj.

Neni 7

Kjo i referohet shërbimit të dokumenteve të shkuara ligjore që duhen përcjellë.

Dokumentet që duhen përcjellë dhe dosjet e vendimeve gjyqësore. Fjala "shërbim" duhet të kuptohet në një kuptim të gjerë, duke iu referuar si transmetimit të thjeshtë dhe njoftimit zyrtar. Gjithsesi, nuk është e nevojshme që dokumenti në fjalë të trajtohet personalisht tek personi që do të shërbehet, në përjashtim të rasteve kur kjo parashikohet në ligjin e Palës së cilës i kërkohet

ndihmë ose është në përputhje me këtë ligj dhe e dëshirueshme nga Pala kërkuese.

Sipas *paragrafit 1*, Pala të cilës i kërkohet ndihmë është e detyruar të shqyrtojë dokumente të shkruara dhe vendime gjyqësore të cila i janë dërguar nga pala kërkuese për personat në fjalë. Ky tekst i referohet veçanërisht marrjes në pyetje të personave të akuzuar, dëshmitarëve dhe ekspertëve në seanca në vendin kërkues. Parashikohen metoda të ndryshme shërbimi për personat përkatës në lidhje me faktin nëse Pala kërkuese specifikon ose jo formën e shërbimit që do të përdoret.

(a) Nëse Pala kërkuese nuk specifikon metodën e shërbimit, "shërbimi mund të kryhet me transmetim të thjeshtë". Kësaj klauzole iu dha formë opsionale në mënyrë që t'i bëhej e mundur Palës së cilës i kërkohet ndihma ose t'i transmetojë letrat personi që do të shërbehet pa formalitet e mëtejshme ose të shërbehen ato në një mënyrë që parashikohet në të drejtën e brendshme. Pala së cilës i kërkohet ndihmë, në këtë mënyrë, mund të përzgjedhë metodën e shërbimit që do të përdoret.

(b) Nëse Pala kërkuese kërkon shprehimisht, Pala të cilës i kërkohet ndihmë duhet t'i shërbejë dokumentet në njërën ndër mënyrat e parashikuara në të drejtën e saj ose në një mënyrë të veçantë që është në përputhje me këtë ligj.

Në lidhje me *paragrafin 2*, u shpjegua se faturat mund të bëheshin në çdo formë të dëshirueshme. Pala të cilës i kërkohet informacion nuk është e detyruar të përdorë një format të caktuar që i bashkëlidhet dokumenteve që duhen ofruar.

Paragrafi 3: Para se të komentohet ky tekst, duhet të kujtohet se gjykatat penale të vendeve skandinave veprojnë në bazë të parimeve bazë sipas të cilit asnjë i akuzuar nuk dënohet pa u informuar në kohë të arsyeshme për akuzën e ngritur kundër tij. Për më tepër, sipas legjislacionit të vendeve skandinave, vendimi në mungesë lejohet vetëm në raste përjashtimore.

Rezulton se në çështjet penale, vendimet në mungesë, gjë që është praktikë e mjaft nga shtetet e Këshillit të Evropës, janë të panjohura për gjykatat skandinave. Kjo mospërputhshmëri ndërmjet sistemit skandinav dhe sistemit të vendeve të tjera del jo vetëm nga kryerja e proceseve penale, por dhe nga një ndryshim traditë në administrimin e drejtësisë. Në lidhje me procedurën, për shembull, duhet të theksohet se gjykatat, me kompetencat që kanë (dhe këtu kanë mbase shumë më tepër kompetenca se gjykatat e vendeve të tjera) mund të detyrojnë të akuzuarin të paraqitet në gjykatë personalisht.

Teksti përfundimtar i paragrafit 3 është rezultati i një kompromisi ndërmjet sistemeve të ndryshme ligjore.

Sipas fjalisë së *parë të këtij paragrafi*, Palët Kontraktuese që kanë ushtruar të drejtat e parashikuara në këtë dokument, mund të kërkojnë që dokumentet e shkruara të merren prej tyre në një kohë të caktuar para datës së caktuar për paraqitje. Kjo kohë, e cila nuk duhet ta kalojë afatin prej 50 ditësh, duhet të specifikohet nga Palët në "deklaratat" e tyre. Qëllimi i tyre është t'i bëjnë të mundur Palës së cilës i kërkohet ndihmë t'i transmetojë dokumentet të akuzuarit në një kohë të arsyeshme, në mënyrë që ai të përgatisë mbrojtjen dhe të udhëtojë në vendin ku duhet të paraqitet.

Sipas nënparagrafit të dytë të këtij paragrafi, kjo kohë "do të merret parasysh". Sipas kësaj dispozite, Pala kërkuese është e detyruar të fiksojë datën e paraqitjes së të akuzuarit dhe t'ia japë dokumentet në kohë për t'i lejuar të akuzuarit të respektojnë këtë datë. Kjo pikë nuk e bën të detyrueshme për ligjin parashikimin se gjykatat e Palës kërkuese mund të mos japin një vendim në mungesë nëse, si rezultat i rrethanave të posaçme, dokumentet e shkruara nuk mund t'i transmetohen Palës së cilës i kërkohet ndihmë brenda afatit kohor të parashikuar.

Neni 8

Ky nen i referohet të gjithë dëshmitarëve dhe ekspertëve, pavarësisht nëse është kërkuar shprehimisht prania e tyre vetjake ose jo (shih Nenin 10).

Rregulli i parashikuar rrjedh nga një zakon ndërkombëtar me anë të të cilit dëshmitarët dhe ekspertët janë tërësisht të lirë të shkojnë në vendin kërkuar.

Fjala "dënim" i referohet të gjitha formave të kufizimeve, duke përfshirë dhe gjrobat.

Neni 9

Ky nen i referohet të gjithë dëshmitarëve ose ekspertëve pavarësisht nëse është kërkuar shprehimisht paraqitja e tyre ose jo (shih nenin 10).

Shprehja "tarifa të paktën të barabarta" nënkupton që ekspertët dhe dëshmitarët gjithmonë marrin të paktën shumën që paguhet sipas rregullave në fuqi të vendit kërkuar. Pra, Pala kërkuese, e cila ka kompetencë të vendosë vetë për çështjen, mund t'u japë atyre një shumë më të madhe.

Neni 10

Neni 7 (1) i referohet jo shprehimisht marrjes në pyetje të dëshmitarëve ose të ekspertëve për qëllim të dhënies së provës.

Paragrafi 1 i Nenit 10 plotëson paragrafin 1 të Nenit 7 në kuptimin që e detyron Palën kërkuese që i jep rëndësi të veçantë paraqitjes së një dëshmitari ose një eksperti për të thënë këtë gjë në kërkesë të tij për shërbim. Në këtë rast, detyrimi i Palës së cilës i kërkohet ndihma është që të "ftohë" dëshmitari ose eksperti të merret në pyetje. Është rënë dakord që një ftesë e tillë të ishte thjesht një "rekomandim". Rezulton, se ndryshe nga dispozitat e Nenit 8, dëshmitarët ose ekspertët nuk mund të detyrohen me forcë ose në ndonjë mënyrë tjetër të paraqiten në gjykatën e një vendi kërkuar.

Paragrafët 2 dhe 3 zbatohen vetëm në rastin e parashikuar në paragrafin pararendës, d.m.th kur pala kërkuese ka përmendur në kërkesën e saj se ajo e konsideron paraqitjen e një dëshmitari ose eksperti si shumë të nevojshme.

Neni 11

Ky nen merret me transferimin e personave në gjendje të lirë me kusht.

Sipas *paragrafit 1*, personat e liruar me kusht, të cilëve u kërkohet të paraqiten, parimisht duhet të transferohen. Një transferim i tillë mund të refuzohet vetëm në rastet e parashikuara në nënparagrafin e dytë të paragrafit 1 i cili përmban

përgjithshme. Nga këto të katërta, e katërti duhet të shihet si një klauzolë e përgjithshme.

Paragrafët 2 dhe 3 nuk kërkojnë ndonjë koment të posaçëm.

Neni 12

Ky nen lidhet me imunitetin.

Paragrafi 1 zbatohet si për dëshmitarët dhe për ekspertët të cilëve u kërkohet të paraqiten në territorin e Palës kërkuese.

Paragrafi 2 në thelb është identik me paragrafin 1 dhe zbatohet për një person që merret në pyetje në lidhje me një akuzë. Ky person nuk duhet ndjekur ose dënuar për një vepra penale të mëparshme të cilat nuk përmenden në marrjen në pyetje.

Personat e marrë në pyetje si dëshmitarë, ekspertë ose të akuzuar gëzojnë imunitet vetëm në lidhje me veprat ose me dënimet para nisjes së tyre dhe mund të ndiqen për vepra e kryera më pas.

Paragrafi 3 është i ngjashëm me paragrafin 1 (b) të Nenit 14 të Konventës Evropiane për Ekstradim.

Neni 13

Ky nen i referohet informacionit në dosjet gjyqësore. Ai nuk duhet të ngatërrohet me "shkëmbimin e informacionit nga dosjet gjyqësore" të cilit i referohet Neni 22.

Paragrafi 1 i referohet kërkesave nga një organ gjyqësor në lidhje me një "çështje penale".

Paragrafi 2 merret me çështjet kur kërkesat bëhen nga organet gjyqësore pa juridiksion në çështjet penale, për shembull gjykatat civile ose organet administrative. Fjala "praktikë" është futur duke pasur parasysh se në disa vende çështje të tilla nuk drejtohen nga ligji ose rregullorja.

Neni 14

Paragrafi 1 specifikon se çfarë duhet të përfshihet në kërkesat për ndihmë.

Paragrafi 2 merret me përmbajtjen e letër porosive. U theksua se do të ishte e dobishme që këtyre letrave t'u shtohet një listë pyetjesh që mund t'i drejtoheshin dëshmitarëve ose ekspertëve. Kjo listë do të jetë treguese, jo detyruese.

Neni 15

Ky nen specifikon kanalet e transmetimit për t'u përdorur në ndihmën e ndërsjellë. Gjithsesi, njihet se pavarësisht nga kanali i përdorur, Pala kërkuese gjithnjë mund të përdorë kanalin diplomatik nëse mendohet se kjo gjë është e nevojshme për arsye të veçanta.

Paragrafi 1 specifikon kanalet e transmetimit për letër porositë dhe aplikimet për paraqitje të një personi që është në lirim me kusht; këto, në parim, duhet të kalojnë nëpërmjet Ministrive të Drejtësisë të të dyja Palëve, por ka dhe dispozita

për disa përjashtime në lidhje me letër porositë (shih paragrafin 2 dhe 6 më poshtë).

Ekspertët irlandezë dhe suedezë thanë se në vendet e tyre, Ministria e Jashtme zinte vendin e Ministrisë së Drejtësisë për transmetimin e letër porosive. Ministria e Drejtësisë e Palës kërkuese, si rrjedhim, duhet të aplikojë në Departamentin e Marrëdhënieve me Jashtë në Irlandë ose në Ministrinë e Jashtme në Suedi.

Paragrafi 2 bën përjashtim në përputhje me letër porositë të cilave u referohet neni 3, 4 dhe 5 duke prezantuar rregullin e komunikimit të drejtpërdrejtë për çështjet urgjente; gjithsesi, zbatimi i saj është opsional. Gjithsesi, pas ekzekutimit të letër porosive, dokumentet i duhen kthyer Ministrisë së Drejtësisë së Palës së cilës i kërkohet ndihma në Ministrinë e Drejtësisë së Palës kërkuese.

Eksperti irlandez deklaroi se komunikimet nuk mund të bëhen në mënyrë të drejtpërdrejtë ndërmjet organeve gjyqësore jashtë dhe organeve gjyqësore në Irlandë, edhe në rastet urgjente.

Paragrafi 3 specifikon kanalet për transmetim të kërkesave për ndihmë, duke përfshirë fragmente nga dosjet gjyqësore. Janë parashikuar dy kanale, në varësi të faktit nëse kërkesa është bërë në përputhje me paragrafin 1 ose paragrafin 2 të Nenit 13.

Nëse kërkesa është bërë në përputhje me paragrafin 1 të Nenit 13, ajo "mund t'i drejtohet në mënyrë të drejtpërdrejtë" departamentit përkatës të Palës së cilës i kërkohet informacion, si dhe është e lirë të aplikojë në Ministrinë e Drejtësisë (për shembull nëse nuk njih organin lokal përgjegjës).

Në anën tjetër, nëse kërkesa është bërë në përputhje me paragrafin 2 të Nenit 13, ajo duhet të transmetohet nëpërmjet Ministrive të Drejtësisë.

Paragrafi 4 specifikon kanalet e transmetimit të kërkesave për ndihmë, të ndryshme nga ato të përmendura në paragrafin 1 dhe 3 të diskutuar më lart. Këtu përfshihen kërkesa për shërbimin e dokumenteve të shkruara dhe dosje të vendimeve gjyqësore si dhe kërkesat për hetim para ndjekjes nga Prokurori Publik. Parashikohen kanale të drejtpërdrejta, por përdorimi i tyre është opsional.

U specifikua se fjala "procesë" në të drejtën gjermane i referohet *die gerichtliche Strafverfolgung*.

Paragrafi 5 lejon kryerjen e transmetimit të drejtpërdrejtë nëpërmjet Organizatës ndërkombëtare të Policisë Penale (Interpol). Një dispozitë e ngjashme shfaqet në Nenin 16 të Konventës Evropiane për Ekstradimin.

Paragrafi 6 u përpilua pasi disa delegacione nuk mund të praninin të gjitha kanalet e parashikuara në paragrafët pararendës, në veçanti transmetimin e drejtpërdrejtë. Dispozita i lejon Palët në fjalë të zgjedhin lirshëm në të gjitha rastet kanalën e transmetimit që e konsiderojnë si më të përshtatshëm.

Sipas *paragrafit 7*, ky Nen nuk ka paragjykim për dispozitat e marrëveshjeve dypalëshe ose të rregullimeve që parashikojnë transmetim të drejtpërdrejtë të kërkesave për ndihmë. Kjo klauzolë u desh të shtohet pasi, sipas Nenit 26 (1) marrëveshje të tilla do të mbeten në plan të dytë pas hyrjes në fuqi të kësaj Konvente. Pa këtë paragraf, vendet në fjalë do të duhet të hartojnë marrëveshje të reja për këtë pikë të caktuar.

Neni 16

Ky nen merret me përkthimin e kërkesave për ndihmë të ndërsjellë dhe dokumentet shtesë.

Paragrafi 1 parashikon parimin se nuk kërkohen përkthime, dhe, të paktën për disa vende, konfirmohet praktika ekzistuese.

Paragrafi 2 u njuh Palëve të drejtën e derogimit nga parimi i parashikuar në paragrafin pararendës duke u bërë atyre të mundur të kërkojnë përkthim ose në gjuhën e tyre ose në çdonjërin nga gjuhët zyrtare të Këshillit, përkatësisht frëngjisht dhe anglisht, ose në njërin nga gjuhët e mëvonshme të specifikuara prej tij. U mendua e këshillueshme të lejohej një përjashtim i tillë, pasi janë autoritetet lokale (dhe jo organet qendrore si në çështjet e ekstradimit) të cilat kërkohen të veprojnë në bazë të kërkesave për ndihmë, pasi ato, si rregull i përgjithshëm njohin vetëm gjuhën e tyre; por mund të aplikohet edhe reciprociteti. U ra dakord që "deklarata" e parashikuar në këtë paragraf mund të përmbante emrat e vendeve nga të cilat do të kërkoheshin përkthimet.

Në rast kur Pala kërkuese ka vështirësi në sigurimin e një përkthimi të dokumenteve që duhet të transmetohen në gjuhën e Palës së cilës i kërkohet ndihma, ajo mund të pyesë këtë të fundit të organizojë një përkthim të tillë, por do të marrë përsipër pagimin e kostove të saj. Pala të cilës i kërkohet ndihmë e përmbush këtë kërkesë për aq kohë sa e ka të mundur të bëjë një gjë të tillë.

Paragrafi 3 është thujse i njëjtë me paragrafin 7 të Nenit 15. Në të parashikohet se dispozitat e saj janë pa paragjykim për marrëveshjet ose rregullimet në fuqi ose që do të bëhen për çështjen e përkthimit të kërkesave ose të dokumenteve në shtojcë. Rezulton nga ky tekst se kur ekzistojnë këto marrëveshje, një Palë Kontraktuese mund të mos ushtrojë të drejtën e parashikuar në paragrafin 2 në lidhje me një Palë të një marrëveshje ose rregullimi të tillë.

Neni 16 nuk zbatohet për shkëmbimin e informacionit nga dosjet gjyqësore të cilave u referohet Neni 22.

Neni 17

U ra dakord se fraza "çdo formë vërtetimi" mbulon dhe çdo formalitet shtesë, të tillë si "certifikimi i kompetencës" sipas ligjit gjerman.

Neni 18

Vetëm ato autoritete vendore të cilat kanë marrë një kërkesë për ndihmë nëpërmjet kanaleve të drejtpërdrejta kërkohet të informojnë autoritetin kërkues se kërkesa i është transmetuar organit përgjegjës lokal.

Gjithsesi, ky nuk është rasti kur transmetimi ka ndodhur përmes Ministrive të Drejtësisë, pasi në rastin e fundit pala kërkuese nuk është drejtpërdrejti e interesuar në të diturin se cili organ lokal në vendin që i kërkohet ndihma është organi përgjegjës.

Neni 19

Shprehja "çdo refuzimi" përfshin refuzimin e pjesshëm.

Neni 20

Ky nen nuk ka nevojë për asnjë koment të posaçëm.

Neni 21

Kjo dispozitë i bën të mundur çdo Pale Kontraktuese t'i kërkojë një pale tjetër të kryejë hetime kundër një individi. Ajo i referohet veçanërisht çështjeve kur një person, pasi ka kryer një vepër në vendin kërkues, largohet në territorin e vendit të cilit i kërkohet ndihmë dhe nuk mund të ekstradohet.

Në këtë situatë, është e qartë se Pala kërkuese në vetvete përballon masën më të gjerë të ndihmës së ndërsjellë që mund t'i kërkohet nga Pala të cilës i kërkohet ndihmë në një rast të tillë.

Eksperti Irlandez shpjegoi se në vendin e tij, në përjashtim të një numri të kufizuar çështjesh, një person nuk mund të akuzohet ose të dënohet për një vepër të kryer jashtë shteti.

Neni 22

Ky nen, i cili nuk duhet të ngatërrohet me Nenin 13, prezanton rregullin e komunikimit automatik të informacionit nga dosjet gjyqësore dhe lidhet me nënshtetasit e palëve të tjera Kontraktuese. Sipas këtij teksti "dënimet penale" dhe "masat pasuese" duhet vetëm të njoftohen nëse janë hedhur në dosjet gjyqësore të vendit ku është marrë vendimi.

Fjalët "dënime penale" duhet të analizohen në një kuptim më të gjerë. "Masa pasuese" i referohet më veçanërisht rehabilitimit.

Informacioni – i cili është i disponueshëm – duhet të komunikohet një herë në vit: nuk është e nevojshme për të të komunikohet brenda një viti kur futet.

Neni 23

Ky nen që lidhet me rezervimet është identik me Nenin 26 të Konventës Evropiane për Ekstradimin.

Neni 24

Ashtu siç përmendet në komentarin në Nenin 1, paragrafi 1, termi "autoritetet gjyqësore" ka një konotacion të ndryshëm në vende të ndryshme. Në disa vende "prokurorët publikë" janë pjesë e termit, ndërsa në të tjera jo. Si rezultat, u ra dakord që çdo vend në çdo kohë nënshkrimi ose depozitimi të instrumenteve të tij të ratifikimit përcakton sesi kuptohen "autoritetet gjyqësore" për qëllimet e Konventës, në mënyrë që të lejohet, nëse konsiderohet e dëshirueshme, përfshirjen e "prokurorëve publikë".

Neni 25

Ky nen që lidhet me zbatimin territorial të Konventës pason tekstin e Nenit 27 të Konventës Evropiane të Ekstradimit, në përjashtim të fjalisë së dytë të paragrafit 2 dhe 4.

Duhet të theksohet se kur depozitohen instrumentet e ratifikimit, Qeveria franceze bëri një deklaratë që përjashtonte nga fusha e zbatimit të Konventës Algjerinë, e cila ishte bërë e pavarur.

Neni 26

Ky nen lidhet me marrëdhënien ndërmjet Konventës dhe marrëveshjeve dypalëshe ose shumëpalëshe ekzistuese aktuale ose të së ardhmes.

Paragrafi 1 bazohet në paragrafin 1 të Nenit 28 të Konventës Evropiane për Ekstradimin. Sipas Nenit 15 (7) dhe Nenit 16 (3), dispozitat e traktateve të mëparshme që lidhen me transmetimin e drejtpërdrejtë të kërkesave për ndihmë dhe të dokumenteve të shtuara mbeten në fuqi.

Paragrafi 2 parashikon se klauzolat që lidhen me aspekte specifike të ndihmës së ndërsjellë në konventat dypalëshe dhe shumëpalëshe nuk preken nga Konventa në fjalë. Palët Kontraktuese, si rezultat, duhet të respektojnë këto klauzola. Gjithsesi, nëse këto konventa ndërkombëtare janë të paplota në këtë aspekt, do të duhet të aplikohen përkatësisht dispozitat korresponduese të kësaj Konvente. Gjithsesi, si rregull i përgjithshëm, dispozitat e këtyre konventave, deri në masën që merren me aspekte të caktuara të ndihmës së ndërsjellë, fitojnë epërsi në lidhje me ato aspekte të caktuara mbi aspektet e Këshillit të Evropës.

Paragrafi 3 bazohet në paragrafin 2 të Nenit 28 të Konventës Evropiane për Ekstradimin. Është pranuar se "marrëveshjet" të cilat i referohen këtij paragrafi mund të parashikojnë mbajtjen në fuqi të dispozitave të caktuara të instrumenteve ndërkombëtare që marrin epërsi sipas paragrafit 1.

Paragrafi 4 bazohet, *mutatis mutandis*, në paragrafin 3 të Nenit 28 të Konventës Evropiane për Ekstradimin. Pra, Palët, duke pasur një sistem ndihmë të ndërsjellë "mbi bazën e një legjislacioni uniform" (vendet Skandinave) mund të rregullojnë marrëdhëniet e ndërsjella ekskluzivisht në përputhje me atë sistem. Referenca tek "një sistem i veçantë që parashikon aplikim reciprok në territoret e tyre përkatëse të masave të ndihmës së ndërsjellë" u fut në mënyrë që të mbrohen rregullimet reciproke që mund të ekzistojnë ndërmjet Irlandës dhe Mbretërisë së Bashkuar.

Neni 27

Ky nen që ka të bëjë me nënshkrimin, ratifikimin dhe hyrjen në fuqi të Konventës, përsërit tekstin e Nenit 29 të Konventës Evropiane për Ekstradim.

Neni 28

Ky nen që lidhet me pranimin përsërit tekstin e Nenit 30 të Konventës Evropiane të Ekstradimit.

Neni 29

Ky nen që lidhet me denoncimin e Konventës përsërit tekstin e Nenit 31 të Konventës Evropiane për Ekstradim.

Neni 30

Ky nen që lidhet me njoftimin korrespondon me Nenin 32 të Konventës Evropiane të Ekstradimit.